

עירובין לז

משנה. מתנה אדם על עירובו ואומר: אם באו נכרים מן המזרח - עירובי למערב, מן המערב - עירובי למזרח. אם באו לכאן ולכאן - למקום שארצה אלך, לא באו לא לכאן ולא לכאן - הריני כבני עירי. אם בא חכם מן המזרח - עירובי למזרח, מן המערב - עירובי למערב, בא לכאן ולכאן - למקום שארצה אלך. לא לכאן ולא לכאן - הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו - הולך אצל רבו, ואם היו שניהן רבותיו - למקום שירצה ילך.

דחיית משנתנו מדברי איו: אמר רב: ליתא למתניתין מדתני איו. דתני איו: רבי יהודה אומר: אין אדם מתנה על שני דברים כאחד, אלא אם (כך) בא חכם למזרח - עירובו למזרח, ואם בא חכם למערב - עירובו למערב. אבל לכאן ולכאן - לא.

קושי: מאי שנא לכאן ולכאן דלא - דאין ברירה, למזרח למערב נמי אין ברירה!
תירוץ: אמר רבי יוחנן: וכבר בא חכם.

עוד קושי: אדרבה, ליתא לדאיו ממתניתין!

תירוץ: לא סלקא דעתך, דהא שמעינן ליה לרבי יהודה דלית ליה ברירה. דתנן: הלוקח יין מבין הכותים אומר: שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, עשרה מעשר ראשון, תשעה מעשר שני - ומיחל ושותה מיד, דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין.

דחיית דברי איו ממשנתנו: עולא אמר: ליתא לאיו ממתניתין.

קושי: ואלא הא דקתני רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין?
תירוץ: עולא זווי זווי קתני: דברי רבי מאיר ורבי יהודה, רבי יוסי ורבי שמעון אוסרין.

קושי על שיטת ר' יוסי שמצוטטת במשנה שהובאה: וסבר רבי יוסי אין ברירה? והתנן, רבי יוסי אומר: שתי נשים שלקחו את קיניהן בעירוב, או שנתנו קיניהן לכהן - איזהו שירצה כהן יקריב עולה, ולא יזהו שירצה יקריב חטאת!

תירוץ: אמר רבה: התם כשהתנו.

קושי: אי הכי מאי למימרא?

תירוץ: קא משמע לן כדרב חסדא, דאמר רב חסדא: אין הקנין מתפרשות אלא אי בלקיחת בעלים אי בעשית כהן.

עוד קושי: ואכתי, סבר רבי יוסי אין ברירה? והתניא: עם הארץ שאמר לחבר קח לי אגודה אחת של ירק או גלוסקא אחת - אינו צריך לעשר, דברי רבי יוסי. וחכמים אומרים: צריך לעשר!
תירוץ: איפוך.

עוד קושי: תא שמע: האומר מעשר שיש לי בביתי מחולל על סלע שתעלה בידי מן הכיס, רבי יוסי אומר: מחולל!

תירוץ: איפוך, אימא: רבי יוסי אומר לא חילל.

קושי: ומאי חזית דאפכת תרתי מקמי חדא? איפוך חדא מקמי תרתי!

תירוץ: הא ודאי איפכא תניא, דקתני סיפא: ומודה רבי יוסי באומר מעשר שיש לי בתוך; בייתי יהא מחולל על סלע חדשה שתעלה בידי מן הכיס - שחילל. מדקאמר הכא שחילל - מכלל דהתם לא חילל.

הבנת המקרה בסיפא: האי סלע חדשה היכי דמי? אי דאיכא תרתי תלת, דיש ברירה

- היינו קמייתא! אלא דליכא אלא חדא - מאי תעלה?

אידי דתני רישא תעלה תנא סיפא נמי תעלה.

ברירה בדרבנן:

שאלה: אמר ליה רבא לרב נחמן: מאן האי תנא דאפילו בדרבנן לית ליה ברירה? דתניא, אמר לחמשה: הריני מערב על איזה מכם שארצה, רציתי - ילך, לא רציתי - לא ילך, רצה מבעוד יום - עירובו עירוב, משחשיכה - אין עירובו עירוב.

תגובת רב נחמן לשאלה: אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי.

קושי: ולימא ליה תנא דבי איו הוא!

תירוץ: לא שמיע ליה.

תשובת רב יוסף: רב יוסף אמר: תנאי שקלת מעלמא? תנאי היא. דתניא: **הריני מערב לשבתות של כל השנה, רציתי - אלך, לא רציתי - לא אלך. רצה מבעוד יום - עירובו עירוב. משחשיכה; רבי שמעון אומר: עירובו עירוב, וחכמים אומרים: אין עירובו עירוב.**

קושי: והא שמעינן לרבי שמעון דלית ליה ברירה, קשיא דרבי שמעון אדרבי שמעון!

תירוץ 1: אלא איפוך.

קושי: מאי קשיא? דילמא, כי לית ליה לרבי שמעון ברירה - בדאורייתא, אבל בדרבנן אית ליה

תירוץ: קסבר רב יוסף: מאן דאית ליה ברירה - לא שנא בדאורייתא, לא שנא בדרבנן - אית ליה. ומאן דלית ליה ברירה - לא שנא בדאורייתא ולא שנא בדרבנן - לית ליה.

תירוץ 2: רבא אמר: שאני התם, דבעינן ראשית ששיריה ניכרין.